

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే నవమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే నవమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

తస్యాసన్ విశ్వరూపస్య శిరాంసి త్రీణి భారత |

సోమపీఠం సురాపీఠమన్నాదమితి శుశ్రుమ || 1 ||

స వై బర్హిషి దేవేభ్యో భాగం ప్రత్యక్షముచ్చక్షై |

అవదద్ యస్య పితరో దేవాః సప్రశ్రయం నృప || 2 ||

స ఏవ హి దదౌ భాగం పరోక్షమసురాన్ ప్రతి |

యజమానోఽవహద్ భాగం మాతృన్నేహవశానుగః || 3 ||

తద్ దేవహేలనం తస్య ధర్మాలీకం సురేశ్వరః |

ఆలక్ష్య తరసా భీతస్తచ్చిర్వాణ్యచ్ఛినద్ రుషా || 4 ||

సోమపీఠం తు యత్ తస్య శిర ఆసీత్ కపింజలః |

కలవింకః సురాపీఠమన్నాదం యత్ స తిత్తిరిః || 5 ||

బ్రహ్మహత్యామంజలినా జగ్రాహ యదపీశ్వరః |

సంవత్సరాంతే తదఘం భూతానాం స విశుద్ధయే |

భూమ్యంబుద్రుమయోషిద్భ్యశ్చతుర్థా వ్యభజద్ధరిః || 6 ||

భూమిస్తురీయం జగ్రాహ ఖాతపూరవరేణ వై |

ఈరిణం బ్రహ్మహత్యాయా రూపం భూమౌ ప్రదృశ్యతే || 7 ||

తుర్యం ఛేదవిరోహేణ వరేణ జగృహుర్ద్ఘమాః |
తేషాం నిర్యాసరూపేణ బ్రహ్మహత్యా ప్రదృశ్యతే || 8 ||

శశ్వత్కామవరేణాంహస్తరీయం జగృహుః స్త్రియః |
రజోరూపేణ తాన్వంహో మాసి మాసి ప్రదృశ్యతే || 9 ||

ద్రవ్యభూయోవరేణాపస్తరీయం జగృహుర్మలం |
తాసు బుద్బుదఫేనాభ్యాం దృష్టం తద్ధరతి క్షిపన్ || 10 ||

హతపుత్రస్తతస్తవ్విష్టా జుహోవేంద్రాయ శత్రవే |
ఇంద్రశత్రో వివర్ధస్వ మాచిరం జహి విద్విషం || 11 ||

అథాన్వాహర్యపచనాదుత్థితో ఘోరదర్శనః |
కృతాంత ఇవ లోకానాం యుగాంతసమయే యథా || 12 ||

విష్వగ్వివర్ధమానం తమిషుమాత్రం దినే దినే |
దగ్ధశైలప్రతీకాశం సంధ్యాభ్రానీకవర్చసం || 13 ||

తప్తతామ్రశిఖాశ్మశ్రుం మధ్యాహ్నోర్గోగ్రలోచనం || 14 ||

దేదీప్యమానే త్రిశిఖే శూల ఆరోప్య రోదసీ |
నృత్యంతమున్నదంతం చ చాలయంతం పదా మహీం || 15 ||

దరీగంభీరవక్త్రేణ పిబతా చ నభస్తలం |
లిహతా జిహ్వాయర్క్షాణి గ్రసతా భువనత్రయం || 16 ||

మహతా రౌద్రదంష్ట్రేణ జృంభమాణం ముహుర్ముహుః |
విత్రస్తా దుద్రువుర్లోకా వీక్ష్య సర్వే దిశో దశ || 17 ||

యేనావృతా ఇమే లోకాస్తమసా త్వాష్ట్రమూర్తినా |
స వై వృత్ర ఇతి ప్రోక్తః పాపః పరమదారుణః || 18 ||

తం నిజఘ్నురభిద్రుత్య సగణా విబుధర్షభాః |
 సైవః సైవర్దివ్యాస్త్రశస్త్రాఘైః సోఽగ్రసత్ తాని కృత్స్నశః || 19 ||

తతస్తే విస్మితాః సర్వే విషణ్ణా గ్రస్తతేజసః |
 ప్రత్యంచమాదిపురుషముపతస్థుః సమాహితాః || 20 ||

దేవా ఊచుః
 వాయ్వంబరాగ్న్యష్టితయస్త్రిలోకా
 బ్రహ్మాదయో యే వయముద్విజంతః |
 హరామ యస్మై బలిమంతకోఽసౌ
 బిభేతి యస్మాదరణం తతో నః || 21 ||

అవిస్మితం తం పరిపూర్ణకామం
 స్వేనైవ లాభేన సమం ప్రశాంతం |
 వినోపసర్పత్యపరం హి బాలిశః
 శ్వలాంగులేనాతితితర్తి సింధుం || 22 ||

యస్యోరుశృంగే జగతీం స్వనావం
 మనుర్యథాఽఽబధ్య తతార దుర్గం |
 స ఏవ నస్తావప్రభయాద్ దురంతాత్
 త్రాతాఽఽశ్రితాన్ వారిచరోఽపి నూనం || 23 ||

పురా స్వయంభూరపి సంయమాంభ -
 స్యుదీర్ఘవాతోర్మిరవైః కరాలే |
 ఏకోఽరవిందాత్ పతితస్తతార
 తస్మాద్ భయాద్ యేన స నోఽస్తు పారః || 24 ||

య ఏక ఈశో నిజమాయయా నః
 ససర్జ యేనానుసృజామ విశ్వం |

వయం న యస్యాపి పురః సమీహతః
పశ్యామ లింగం పృథగీశమానినః || 25 ||

యో నః సపత్యైర్భృశమర్ద్యమానాన్
దేవర్షితిర్యజ్ఞుషు నిత్య ఏవ |
కృతావతారస్తనుభిః స్వమాయయా
కృత్వాఽఽత్మసాత్ పాతి యుగే యుగే చ || 26 ||

తమేవ దేవం వయమాత్మదైవతం
పరం ప్రధానం పురుషం విశ్వమన్యం |
వ్రజామ సర్వే శరణం శరణ్యం
స్వానాం స నో ధాస్యతి శం మహాత్మా || 27 ||

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇతి తేషాం మహారాజ సురాణాముపతిష్ఠతాం |
ప్రతీచ్యాం దిశ్యభూదావిః శంఖచక్రగదాధరః || 28 ||

ఆత్మతుల్యైః షోడశభిర్విना శ్రీవత్సకౌస్తుభౌ |
పర్యుపాసితమున్నిద్రశరదంబురుహేక్షణం || 29 ||

దృష్ట్వా తమవనౌ సర్వ ఈక్షణాహ్లాదవిక్లవాః |
దండవత్ పతితా రాజంఛనైరుత్థాయ తుష్టువుః || 30 ||

దేవా ఉచుః
నమస్తే యజ్ఞవీర్యాయ వయసే ఉత తే నమః |
నమస్తే హ్యస్తచక్రాయ నమః సుపురుహూతయే || 31 ||

యత్ తే గతీనాం తిస్థణామీశితుః పరమం పదం |
నార్వాచీనో విసర్గస్య ధాతర్వేదితుమర్హతి || 32 ||

ఓం నమస్తేఽస్తు భగవన్ నారాయణ
 వాసుదేవాదిపురుష మహాపురుష మహానుభావ
 పరమమంగల పరమకల్యాణ పరమకారుణిక
 కేవల జగదాధార లోకైకనాథ సర్వేశ్వర
 లక్ష్మీనాథ పరమహంసపరివ్రాజకైః
 పరమేణాత్మయోగసమాధినా పరిభావిత -
 పరిస్ఫుటపారమహంస్యధర్మేణోద్ఘాటితతమః -
 కపాటద్వారే చిత్తేఽపావృత ఆత్మలోకే
 స్వయముపలబ్ధనిజసుఖానుభవో భవాన్ || 33 ||

దురవబోధ ఇవ తవాయం విహారయోగో
 యదశరణోఽశరీర ఇదమనవేక్షితాస్మ -
 త్సమవాయ ఆత్మనైవావిక్రియమాణేన
 సగుణమగుణః సృజసి పాసి హరసి || 34 ||

అథ తత్ర భవాన్ కిం దేవదత్తవదిహ
 గుణవిసర్గపతితః పారతంత్ర్యేణ స్వకృత -
 కుశలాకుశలం ఫలముపాదదాత్యాహోస్వి -
 దాత్మారామ ఉపశమశీలః సమంజసదర్శన
 ఉదాస్త ఇతి హ వావ న విదామః || 35 ||

న హి విరోధ ఉభయం భగవత్ప్రపరిగణిత -
 గుణగణే ఈశ్వరేఽనవగాహ్యమాహత్యేఽర్వాచీన -
 వికల్పవితర్కవిచారప్రమాణాభాసకుతర్క -
 శాస్త్రకలిలాంతఃకరణాశ్రయదురవగ్రహవాదినాం
 వివాదానవసర ఉపరతసమస్తమాయామయే
 కేవల ఏవాత్మమాయామంతర్ధాయ కో
 న్వర్థో దుర్లుట ఇవ భవతి స్వరూపద్వయాభావాత్ || 36 ||

సమవిషమమతీనాం మతమనుసరసి యథా
రజ్జుఖండః సర్పాదిధియాం || 37 ||

స ఏవ హి పునః సర్వవస్తుని వస్తుస్వరూపః
సర్వేశ్వరః సకలజగత్కారణకారణభూతః
సర్వప్రత్యగాత్మత్వాత్ సర్వగుణాభాసోపలక్షిత
ఏక ఏవ పర్యవశేషితః || 38 ||

అథ హ వావ తవ మహిమామృతరససముద్ర -
విప్రుషా సకృదవలీఢయా స్వమనసి
నిష్యందమానానవరతసుఖేన విస్మరిత -
దృష్టశ్రుతవిషయసుఖలేశాభాసాః
పరమభాగవతా ఏకాంతినో భగవతి
సర్వభూతప్రియసుహృది సర్వాత్మని నితరాం
నిరంతరం నిర్వృతమనసః కథము హ వా ఏతే
మధుమధన పునః స్వార్థకుశలా హ్యోత్మప్రియ -
సుహృదః సాధవస్త్యచ్ఛరణాంబుజానుసేవాం
విస్మజంతి న యత్ర పునరయం సంసారపర్యావర్తః || 39 ||

త్రిభువనాత్మభవన త్రివిక్రమ త్రినయన
త్రిలోకమనోహరానుభావ తవైవ విభూతయో
దితిజదనుజాదయశ్చాపి తేషామనుపక్రమ -
సమయోఽయమితి స్వాత్మమాయయా
సురనరమృగమిశ్రితజలచరాకృతిభి -
ర్యథాపరాధం దండం దండధర దధర్థ
ఏవమేనమపి భగవంజహి త్వాష్ట్రముత
యది మన్యసే || 40 ||

అస్మాకం తావకానాం తవ నతానాం తత
 తతామహ తవ చరణనలినయుగలధ్యానా -
 నుబద్ధహృదయనిగడానాం స్వలింగవివరణేనా -
 త్మసాత్మతానామనుకంపానురంజితవిశద -
 రుచిరశిశిరస్మితావలోకేన విగలిత -
 మధురముఖరసామృతకలయా చాంతస్తాప -
 మనఘార్హసి శమయితుం || 41 ||

అథ భగవంస్తవాస్మాభిరఖిలజగ -
 దుత్పత్తిస్థితిలయనిమిత్తాయమానదివ్య -
 మాయావినోదస్య సకలజీవనికాయానా -
 మంతర్వృదయేషు బహిరపి చ బ్రహ్మప్రత్యగాత్మ -
 స్వరూపేణ ప్రధానరూపేణ చ యథాదేశకాల -
 దేహోవస్థానవిశేషం తదుపాదానో -
 పలంభకతయానుభవతః సర్వప్రత్యయసాక్షిణ
 ఆకాశశరీరస్య సాక్షాత్పరబ్రహ్మణః
 పరమాత్మనః కియానిహ వార్థవిశేషో
 విజ్ఞాపనీయః స్యాద్ విస్ఫులింగాదిభిరివ
 హిరణ్యరేతసః || 42 ||

అత ఏవ స్వయం తదుపకల్పయాస్మాకం
 భగవతః పరమగురోస్తవ చరణశత -
 పలాశచ్ఛాయాం వివిధవృజినసంసార -
 పరిశ్రమోపశమనీముపసృతానాం వయం
 యత్కామేనోపసాదితాః || 43 ||

అథో ఈశ జహి త్వాష్ట్రం గ్రసంతం భువనత్రయం |
 గ్రస్తాని యేన నః కృష్ణ తేజాన్యస్త్రాయుధాని చ || 44 ||

హంసాయ దహ్రానిలయాయ నిరీక్షకాయ
 కృష్ణాయ మృష్టయశసే నిరుపక్రమాయ |
 సత్సంగ్రహాయ భవపాంథనిజాశ్రమాప్త -
 వంతే పరీష్టగతయే హరయే నమస్తే || 45 ||

శ్రీశుక ఉవాచ
 అథైవమీడితో రాజన్ సాదరం త్రిదశైర్ధరిః |
 స్వముపస్థానమాకర్ణ్య ప్రాహ తానభినందితః || 46 ||

శ్రీభగవానువాచ
 ప్రీతోఽహం వః సురశ్రేష్ఠా మదుపస్థానవిద్యయా |
 ఆత్మైశ్వర్యస్మృతిః పుంసాం భక్తిశ్చైవ యయా మయి || 47 ||

కిం దురాపం మయి ప్రీతే తథాపి విబుధర్షభాః |
 మయ్యేకాంతమతిర్నాన్యన్మత్తో వాంఛతి తత్త్వవిత్ || 48 ||

న వేద కృపణః శ్రేయ ఆత్మనో గుణవస్తుదృక్ |
 తస్య తానిచ్ఛతో యచ్ఛేద్ యది సోఽపి తథావిధః || 49 ||

స్వయం నిఃశ్రేయసం విద్వాన్ న వక్త్యజ్ఞాయ కర్మ హి |
 న రాతి రోగిణోఽపథ్యం వాంఛతో హి భిషక్తమః || 50 ||

మఘవన్ యాత భద్రం వో దధ్యంచమృషిసత్తమం |
 విద్యావ్రతతపఃసారం గాత్రం యాచత మా చిరం || 51 ||

స వా అధిగతో దధ్యజ్ఞశ్విభ్యాం బ్రహ్మ నిష్కలం |
 యద్ వా అశ్వశిరో నామ తయోరమరతాం వ్యధాత్ || 52 ||

దధ్యజ్ఞాధర్వణస్త్యష్టే వర్మాభేద్యం మదాత్మకం |
 విశ్వరూపాయ యత్ ప్రాదాత్ త్వష్టా యత్ త్వమధాస్తతః || 53 ||

యుష్మభ్యం యాచితోఽశ్వభ్యాం ధర్మజ్ఞోఽంగాని దాస్యతి |
 తతస్తైరాయుధశ్రేష్ఠో విశ్వకర్మవినిర్మితః |
 యేన వృత్రశిరో హర్తా మత్తేజ ఉపబృంహితః || 54 ||

తస్మిన్ వినిహతే యూయం తేజోఽస్త్రాయుధసంపదః |
 భూయః ప్రాప్స్యథ భద్రం వో న హింసంతి చ మత్పురాన్ || 55 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 షష్ఠస్కంధే నవమోఽధ్యాయః ||